

A CATALPA (SZIVARFA)

Zoltán György, Zol-Gém Kft.

A catalpa mintegy 7 faja világszerte képviselteti magát fagyálló, lombhullató, ritkán örökzöld fákkal Amerikában, Nyugat-Indiában és Kelet-Ázsiában, néha bokrokkal is. Nagyobb keretekben nézve, a „Trumpetcreeper family” (trombitavirág-család) mintegy száz nemzetsége és kereken 600 faja az egész világon megtalálható, többnyire trópusi fák, bokrok, szőlőcserjék és kerti díszfűvek formájában.

Észak-Amerikában a két legfontosabb trombitavirágfa egyike a nyugati vagy északi catalpa (*c. speciosa*), Németországban díszes trombitavirágfának is nevezik. További megnevezései az USA-ban a Virginia szivarfa, a szivarhoz hasonló gyümölcssei alapján. Mindkét amerikai trombitavirágfa termőterületei az USA keleti felében vannak, de csak bizonyos körülhatárolt régiókban (pl. Carolina) fordulnak elő együtt, leginkább egymástól jelentősen távol. A nagyobb erdei fa – a nyugati catalpa – előnyben részesíti pl. az Ohio völgyét, Illinois államban pedig a Vermilion folyó völgyét.

JELLEMZŐK

Európában a trombitavirágfák erőteljes, télálló, szép fehéren virágzó díszfaként teremnek, amelyek nagy (25 cm hossz is elérő) leveleik, fehér virágzatokból álló nagy csomóvirágzatuk, az ősszel 25–50 cm hosszú, babhoz hasonló gyümölcszeik miatt egyre kedveltebbek. A catalpa fák a friss, könnyű talajokat vagy a nedves folyóvölgyeket kedvelik.

Elvileg a két észak-amerikai catalpa fa között nincsenek alapvető makroszkopikus és anatómiai különbségek. A két fának ez a színbeli alaptónusa bizonyos eltéréseket mutat, a *c. speciosa* inkább az ibolyabarna, míg a *c. bignonioides* inkább a barnásszürke felé tendál.

A többnyire egyenes rostfelépítésű fa kinézete sima, súlya közepes, légszárazon 0,48 g/cm³ körül mozog. A friss rönkfasúly valamivel 700 kg/m³ felett kalkulálható. A zsugorodási értékei alacsonyak.

FELDOLGOZÁSA ÉS FELHASZNÁLÁSA

A catalpa fát, melynek gyalultan matt fénye van és gyakran olívaszínű csillogást mutat, az USA-ban esetenként dióptólónak használják. Mivel azonban a szilárdsága nem túl nagy, alkalmazási területek ebben a tekintetben nem jönnek szóba, bármilyen jó is a szívóssága. Minden szokásos, kézi- és gépi szerszámokkal végzett

megmunkálási folyamat jól és különösebb energiaráfordítás nélkül végezhető el. Fűrészélése, gyalulása, hántolása és késelése nem okoz alapvető nehézségeket, de az tény, hogy puha struktúrája miatt enyhén hajlamos a csúszásra, ha a szerszámok nincsenek jól megélezve. A szárítás szabadban és kamrában is viszonylag gyorsan megy, a fa nem különösebben hajlamos a repedésre és a vetemedésre, szárazon kitűnő az állóképessége. ■

